

Till sist

några rader om den inblick i Sveriges industri som man får som riksdagsman. Den är förskräckande. Proposition efter proposition med förslag om statliga miljarder till krisbranscher hamnar på riksdagens bord. Delegation efter delegation från olika näringar och olika landsdelar uppvaktar statsråd och utskott för att klaga sin nöd.

Det är inte längre bara teko-industrin, skibranschen och den manuella glasindustrin det handlar om. Det är varven, stålet, gruvorna, ja, självaste skogsnäringen som vacklar.

Varven står för den mest fantastiska miljardrullningen. Såväl varvsanställda som företagsledning tycks mena att det är någonting naturligt att svenska skattemedel skall satsas för att hålla just deras verksamheter i gång. Varje varv pekar på sina speciella företräden, på sin teknologiska kompetens och hävdar att på den här enheten bör inga nedskärningar ske.

Och ändå är prognoserna för varvsnäringens framtid ens på sikt knappast ljusa. I den proposition, som industriminister Huss lagt på riksdagens bord, framhålls det att varvsföretagen själva bedömt att efterfrågan på deras produkter i början av 80-talet skall motsvara mellan 4 till 6 milj produktionsstimmar. I dag ligger varvens kapacitet på 12,8 milj produktionsstimmar.

Det är värt att ett ögonblick fundera över vilken alternativ användning det svenska folkhushållet kunde ha för de nya färska 2,2 miljarderna till Svenska Varv, till de 5,7 miljarderna i beställarstöd och till de 17 miljarderna i statliga kreditgarantier. En eller ett par procents sänkning av arbetsgivaravgif-

terna skulle skapa många tio tusentals nya arbetstillfällen inom andra sektorer av svenskt näringsliv. Införandet av den länge diskuterade vårdnadsersättningen skulle bara kräva en del av de pengar som går till varven.

Det är naturligt och riktigt att företagsledning och anställda kämpar för sitt företags överlevnad. Kampen bör inriktas på att så utveckla företaget att dess produkter svarar mot ett behov på marknaden. Det är betänkligt när alltför mycket av energin går åt till att påverka massmedia och pressa politiker på subventioner.

Fortsätter den nuvarande utvecklingen där bransch efter bransch kräver statliga insatser, kommer vi att få en situation där den ena krisbranschen betalar den andra krisbranschens subventioner och där till slut skattebetalaren får stå för hela notan till priset av ett olidligt skattetryck.

Det är tid för näringsliv, fackliga organisationer och politiker att besinna sig. Sverige kommer inte att kunna klara ens den nuvarande nivån av välfärd om vi inte återfår ett konkurrensdugligt näringsliv, som kan sälja sina produkter till priser som väl täcker kostnaderna och som kan stå på egna ben utan statliga subventioner. Skall vi nå dithän behövs en förnuftig ekonomisk politik, och grunden för den har tre-partiregeringen redan lagt, med sina devalveringar och borttagandet av den allmänna arbetsgivaravgiften.

Men det behövs något därutöver: en beredskap till förändring, en vilja till omställning, ja, kanske till och med en vilja till att ta svårigheter i nuet för en bättre situation framöver. Dåliga företag och utkonkurrera-

de branscher måste få försvinna. Nya företag och nya näringar måste ges växtutrymme. Alla kategorier yrkesverksamma måste vara beredda till omställningar. Det går inte att garantera en viss person ett visst jobb på ett visst företag på en viss ort. Men den hittillsvarande välfärdsutvecklingen har

gjort det möjligt att garantera varje svensk en ekonomisk trygghet i förändringen. Låt oss inte äventyra den välfärd vi uppnått under 150 år av industriell utveckling. Det gör vi om vi inför 80-talet väljer stagnation och statliga subventioner i stället för rörlighet och utveckling.